

Newsweek. ο Ερντογάν της Τουρκίας έχει γίνει ένας από τους ισχυρότερους άνδρες στον κόσμο — και σύμμαχος του Τραμπ

Tom O'Connor – Newsweek

Newsweek

Καθώς ο πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ επιχειρεί να αναδιαμορφώσει την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, στρέφει όλο και περισσότερο το βλέμμα του προς τον ηγέτη ενός μακροχρόνιου συμμάχου, ο οποίος έχει αναδειχθεί σε μια από τις πλέον επιδραστικές φωνές όχι μόνο στην περιοχή, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Την τελευταία μόλις εβδομάδα, ο πρόεδρος της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν **επιβεβαίωσε τον ρόλο του ως κρίσιμος παίκτης σε πολλά γεωπολιτικά μέτωπα**: Λίγες μέρες αφότου επέβλεψε τον τερματισμό μιας τεσσαρακονταετούς ανταρσίας του **Κουρδικού Εργατικού Κόμματος (PKK)**, ο Ερντογάν **πήρε τα εύσημα από τον Τραμπ** για την απόφασή του να **άρει τις κυρώσεις κατά της Συρίας** και ακόμη και να **συναντήσει τον μεταβατικό ηγέτη της συριακής αντιπολίτευσης, Ahmad al-Sharaa**, κατά την πρώτη επίσημη επίσκεψη της νέας προεδρικής θητείας Τραμπ στη Σαουδική Αραβία.

Η Τουρκία (επίσημα πλέον «Türkiye») φιλοξένησε στη συνέχεια κρίσιμες διαπραγματεύσεις για το **πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν με την Ευρώπη**, καθώς και τις **εξαιρετικά δύσκολες συνομιλίες πολέμου Ρωσίας–Ουκρανίας**. Όλα αυτά τη στιγμή που ο Τραμπ προσπαθεί να ηγηθεί των διπλωματικών προσπαθειών και στα δύο μέτωπα και πλέον φαίνεται να **ευθυγραμμίζεται με τον έναν ηγέτη που μπορεί πράγματι να προωθήσει το όραμά του**.

«Ο κύριος Τραμπ τον αποκαλεί φίλο», δηλώνει στο *Newsweek* ο Cagri Erhan, επικεφαλής σύμβουλος του Ερντογάν και μέλος του Συμβουλίου Εξωτερικής Πολιτικής και Ασφάλειας της τουρκικής προεδρίας.

«Και θέλει να είναι βασικός παράγοντας — τόσο σε περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο — που θα συνεργαστεί με τις Ηνωμένες Πολιτείες υπό τη διοίκηση Τραμπ.»

«Πιστεύω πως και οι δύο χώρες μπορούν να ωφεληθούν αμοιβαία σε αυτή τη νέα εποχή», προσθέτει.

Η «Συνταγή» της Επιτυχίας Ερντογάν

Ο Cagrı Erhan αποδίδει την επιτυχία του Ερντογάν σε τέσσερις βασικούς παράγοντες, οι οποίοι — όπως υποστηρίζει — συνθέτουν ένα μοναδικό μείγμα χαρακτηριστικών που τον έχουν καταστήσει **τον πιο επιδραστικό ηγέτη της Τουρκίας από την εποχή του Κεμάλ Ατατούρκ**, ιδρυτή της σύγχρονης τουρκικής δημοκρατίας το 1923.

«Πρώτον, είναι έμπειρος. Εδώ και πάνω από 23 χρόνια, ηγείται μιας από τις πιο σημαντικές χώρες του ΝΑΤΟ και μίας από τις 20 μεγαλύτερες οικονομίες στον κόσμο», δήλωσε ο Erhan, στο περιθώριο πάνελ με τίτλο *«Πέρα από τη Συμμαχία: Επανεξέταση των Σχέσεων ΗΠΑ–Türkiye σε έναν Μεταβαλλόμενο Κόσμο»*, το οποίο οργανώθηκε στη Νέα Υόρκη από τη Διεύθυνση Επικοινωνίας της τουρκικής προεδρίας.

Ξεκινώντας από **ταπεινή καταγωγή στην Κωνσταντινούπολη**, ο Ερντογάν ξεκίνησε την πολιτική του πορεία μέσα από **ισλαμικά κόμματα που συγκρούονταν με το κοσμικό Σύνταγμα της χώρας**, πριν ιδρύσει το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ), το οποίο τον έφερε στην εξουσία το 2003 ως πρωθυπουργό. Από τότε ηγείται αδιάλειπτα της χώρας και, από το 2014, κατέχει τη θέση του προέδρου, μετατρέποντας το μέχρι τότε εθιμοτυπικό αξίωμα **σε πραγματικό κέντρο εξουσίας**, καταργώντας πλήρως τη θέση του πρωθυπουργού.

Ο Ερντογάν ως παγκόσμιος παίκτης: αξιοπιστία, επιρροή και γεωπολιτική ευφυΐα

Έχοντας συνεργαστεί με **πολλούς προέδρους των ΗΠΑ** και με **ηγέτες άλλων κρατών**, ο Ερντογάν «είναι πλήρως ενήμερος για κάθε δυναμική, τόσο σε περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο», δήλωσε ο Cagrı Erhan.

«ΕΧΕΙ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΕΙ ΕΝΕΡΓΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΙΑ.»

Ο Erhan χαρακτήρισε τον Τούρκο πρόεδρο **εξαιρετικά “αξιόπιστο”**, υποστηρίζοντας πως **«πάντα τηρεί τις υποσχέσεις και τις δεσμεύσεις του προς συμμάχους και φίλες χώρες»**. Ακόμη και σε **«χώρες που είναι εχθρικές»** προς την Άγκυρα, η **αξιοπιστία του Ερντογάν αναγνωρίζεται και εκτιμάται**, σύμφωνα με τον Τούρκο σύμβουλο.

Αυτή η **διεθνής επιρροή** του έχει προσδώσει **ουσιαστικό λόγο σε περιφερειακές εξελίξεις**, επιτρέποντάς του να προωθήσει φιλόδοξους στρατηγικούς στόχους σε ορισμένες από τις πιο δύσκολες συγκρούσεις του πλανήτη.

*«ΌΤΑΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΡΩΣΙΑΣ–ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ, ΔΕΝ ΘΕΛΕΙ
ΝΑ ΠΟΛΕΜΟΥΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΓΕΙΤΟΝΕΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ. ΘΕΛΕΙ
ΝΑ ΤΟΥΣ ΦΕΡΕΙ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ», ΔΗΛΩΣΕ Ο ERHAN.*

Παρά τις πρωτοβουλίες πολλών κρατών, **μόνο η Τουρκία έχει καταφέρει έως τώρα να φέρει τις δύο πλευρές του πιο αιματηρού πολέμου στην Ευρώπη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο σε άμεση επαφή.** Πριν από τις τελευταίες συνομιλίες που έλαβαν χώρα την Παρασκευή στην Κωνσταντινούπολη, ο Ερντογάν είχε διαμεσολαβήσει σε **διαπραγματεύσεις Ρώσων και Ουκρανών εκπροσώπων την άνοιξη του 2022,** και το καλοκαίρι της ίδιας χρονιάς **επέτυχε συμφωνία για την εξαγωγή ουκρανικών σιτηρών μέσω της Μαύρης Θάλασσας.**

Ο Ερντογάν είχε ήδη κάνει **καθοριστικές κινήσεις σε άλλες περιοχές:**

- **Υποστήριξε την διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση της Λιβύης στην Τρίπολη,** έναντι των ανταρτών της Βεγγάζης.
- **Στήριξε στρατιωτικά το Αζερμπαϊτζάν** στις επιχειρήσεις επανακατάληψης του Ναγκόρνο-Καραμπάχ από αρμενικά αυτονομιστικά στοιχεία.
- **Συνέχισε να παρέχει υποστήριξη σε συριακές αντικαθεστωτικές ομάδες,** οι οποίες τελικά **ανέτρεψαν τον πρόεδρο Μπασάρ αλ-Ασαντ,** σύμμαχο της Ρωσίας και του Ιράν, τον Δεκέμβριο.
«Σε ό,τι αφορά τη συνεργασία στον Καύκασο, επιθυμεί και οι τρεις χώρες της περιοχής να συμβάλουν στη δημιουργία μιας πιο σταθερής και ευημερούσας Καυκασίας», ανέφερε ο Erhan.
«Στη Μέση Ανατολή, έχει λόγο. Θέλει η περιοχή να απαλλαγεί από τρομοκρατικές οργανώσεις κ.ά.»

Τέλος, ο Erhan σημειώνει ότι **ο Ερντογάν έχει και παγκόσμιο όραμα για το μέλλον,** στο οποίο περιλαμβάνονται:

- **Η διεύρυνση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ** πέραν των πέντε μονίμων μελών.
- **Η αναθεώρηση της διεθνούς τάξης** για τη δημιουργία **ενός πιο δίκαιου κόσμου,** με μείωση της ανισότητας μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών.
«Αυτά τα τέσσερα χαρακτηριστικά καθιστούν τον Ερντογάν μοναδικό ηγέτη — όχι μόνο σε περιφερειακό, αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο», κατέληξε ο Erhan.
«Και πιστεύω ότι ο κύριος Τραμπ το γνωρίζει καλά αυτό.»

Ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ χειραψία με τον Τούρκο Πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου στην Ανατολική Αίθουσα του Λευκού Οίκου στην Ουάσινγκτον, στις 13 Νοεμβρίου 2019.
Patrick Semansky/AP © Patrick Semansky/AP
«Μου αρέσει και του αρέσω»

Ο Τραμπ επαινεί τον Ερντογάν στη Μέση Ανατολή – Η στρατηγική σύγκλιση Ουάσινγκτον–Άγκυρας

Η πρόσφατη αναγνώριση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν από τον Ντόναλντ Τραμπ, κατά την περιοδεία του τελευταίου στη Μέση Ανατολή, **δεν είναι καθόλου νέα υπόθεση**. Αντιθέτως, είναι το ****τελευταίο** από μια σειρά επεισοδίων στα οποία ο Αμερικανός πρόεδρος εκφράζει τον θαυμασμό του για τον Τούρκο ομόλογό του.

Λίγο μετά την **κατάρρευση του καθεστώτος Άσαντ**, εξαιτίας της αιφνιδιαστικής προέλασης των Σύρων ανταρτών, ο Τραμπ **έσπευσε να δώσει περισσότερα εύσημα στον Ερντογάν** απ' όσα ο ίδιος ο Τούρκος πρόεδρος διεκδικούσε, αποκαλώντας τον **«πολύ έξυπνο και πολύ σκληρό άνθρωπο»**.

«Πιστεύω ότι η Τουρκία κρατά το κλειδί για τη Συρία», δήλωσε ο Τραμπ στους δημοσιογράφους στη συνέντευξη Τύπου της 16ης Δεκεμβρίου, περίπου έναν μήνα πριν την ορκωμοσία του.
«Δεν νομίζω να το έχει πει κανείς άλλος, αλλά μέχρι τώρα οι προβλέψεις μου ήταν αρκετά σωστές.»

Ο θαυμασμός του Τραμπ προς τον Ερντογάν φάνηκε ακόμη πιο έντονα **κατά τη διάρκεια κοινής συνέντευξης Τύπου στις 7 Απριλίου με τον Ισραηλινό πρωθυπουργό Μπενιαμίν Νετανιάχου**, με τον οποίο ο Ερντογάν έχει **συνεχώς οξυνόμενες σχέσεις**, τόσο λόγω της **πολιτικής στη Γάζα**, όσο και του εμφυλίου στη Συρία.

Καθώς ο Νετανιάχου εξέφραζε ανησυχία για τη **μεγαλύτερη επιρροή της Τουρκίας στη Συρία**, μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Ahmad al-Sharaa, ο Τραμπ είχε **μόνο καλά λόγια** για τον Τούρκο πρόεδρο:

«Έχω εξαιρετικές σχέσεις με έναν άνθρωπο που ονομάζεται Ερντογάν. Τον έχετε ακουστά; Μου αρέσει και του αρέσω», δήλωσε ο Τραμπ, πριν προσφερθεί να μεσολαβήσει στη διαμάχη Νετανιάχου–Ερντογάν.

«Οποιοδήποτε πρόβλημα έχετε με την Τουρκία, πιστεύω μπορώ να το λύσω — αρκεί να είστε λογικοί. Πρέπει να είμαστε όλοι λογικοί.»

Μέχρι στιγμής, η **κρίση Ισραήλ–Τουρκίας παραμένει τεταμένη**, παρά τις πρόσφατες επαφές που πραγματοποιήθηκαν στο Αζερμπαϊτζάν. Παράλληλα, **το ρήγμα Τραμπ–Νετανιάχου φαίνεται να βαθαίνει**.

Ο Τραμπ:

- **Πραγματοποίησε άμεσες συνομιλίες με τη Χαμάς** για την απελευθέρωση ενός ομήρου με διπλή υπηκοότητα ΗΠΑ–Ισραήλ.
- **Συμφώνησε σε κατάπαυση του πυρός με τους Χούθις της Υεμένης (Ansar Allah)**, χωρίς να εξασφαλίσει τη διακοπή των επιθέσεων τους εναντίον του Ισραήλ.
- **Συνεχίζει τις πυρηνικές συνομιλίες με το Ιράν**, παρά τις αντιρρήσεις του Ισραήλ.

Σε **άλλο πλήγμα για τις σχέσεις Ουάσινγκτον–Ιερουσαλήμ**, το Axios μετέδωσε τη Δευτέρα ότι **ο αντιπρόεδρος JD Vance ακύρωσε επερχόμενο ταξίδι στο Ισραήλ**, λόγω ανησυχιών ότι η επίσκεψη θα εκληφθεί ως στήριξη στην ανανέωση των ισραηλινών επιχειρήσεων στη Γάζα — ενάντια στην αμερικανική πίεση για κατάπαυση πυρός.

Γιατί η Τουρκία κερδίζει έδαφος στην αμερικανική γεωστρατηγική

Ο Sinan Ülgen, πρώην Τούρκος διπλωμάτης και νυν συνεργάτης του Carnegie Endowment for International Peace, εξηγεί γιατί η Τουρκία αναβαθμίζεται στον σχεδιασμό της κυβέρνησης Τραμπ:

«Στη Μέση Ανατολή, συγκριτικά με το Ισραήλ, η Τουρκία έχει αντικειμενικά περισσότερα να προσφέρει στους στόχους της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής: συμβολή στην κρατική οικοδόμηση, περιφερειακή σταθερότητα και οικονομική ανάπτυξη.»

Ο Ülgen επισήμανε ιδιαιτέρως τη Συρία, όπου, όπως υποστήριξε, **η συμμετοχή της Άγκυρας μετά την πτώση του καθεστώτος Άσαντ ήταν**

κρίσιμη, για να στραφεί η νέα κυβέρνηση της Δαμασκού σε **πιο περιεκτικά και θεσμικά μοντέλα διακυβέρνησης** που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε **μακροπρόθεσμη ομαλοποίηση**.

Μια σχέση με εντάσεις, αλλά και βάθος

Η σχέση Ερντογάν–Τραμπ **δεν υπήρξε πάντα ανέφελη**.

Κατά την πρώτη προεδρική θητεία Τραμπ, **ασκήθηκε έντονη πίεση προς την Άγκυρα** για την απελευθέρωση του **πάστορα Andrew Brunson**, ο οποίος είχε συλληφθεί μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016. Ο Brunson τελικά απελευθερώθηκε το 2018, γεγονός που ο Τραμπ προβάλλει σήμερα ως **ένδειξη επιτυχημένης σχέσης με τον Ερντογάν**.

Το 2020 όμως, οι ΗΠΑ επέβαλαν **κυρώσεις κατά της Τουρκίας στο πλαίσιο του νόμου CAATSA**, λόγω της αγοράς του ρωσικού αντιαεροπορικού συστήματος **S-400** — κάτι που **προκάλεσε τον αποκλεισμό της Τουρκίας από το πρόγραμμα των μαχητικών αεροσκαφών F-35**.

Ωστόσο, αυτή η διαμάχη **φαίνεται να εξομαλύνεται** υπό τη δεύτερη κυβέρνηση Τραμπ. Μιλώντας το Σάββατο, ο Ερντογάν δήλωσε:

«Με τον φίλο μου Τραμπ στην εξουσία, έχουμε επιτύχει πιο ανοιχτή, πιο εποικοδομητική και πιο ειλικρινή επικοινωνία πάνω σε αυτά τα ζητήματα.»

Ο Ülgün συμφωνεί ότι η εκλογή Τραμπ αποτελεί **πλεονέκτημα για τις σχέσεις ΗΠΑ–Τουρκίας**, οι οποίες είχαν επιδεινωθεί επί προεδρίας Μπάιντεν — ο οποίος είχε αποκαλέσει τον Ερντογάν **«αυταρχικό»** και είχε φτάσει στο σημείο να υποστηρίξει ανοιχτά την τουρκική αντιπολίτευση το 2020.

«Η αλλαγή κυβέρνησης στις ΗΠΑ άνοιξε τον δρόμο για στενότερη συνεργασία στην περιφερειακή διπλωματία», δήλωσε ο Ülgün. «Υπό τον Τραμπ, ο απολυταρχικός χαρακτήρας της τουρκικής πολιτικής έπαψε να αποτελεί εμπόδιο. Η Ουάσινγκτον αντιλήφθηκε σωστά ότι η υποστήριξη της Άγκυρας είναι κρίσιμη για την επίλυση σύνθετων περιφερειακών ζητημάτων — όπως η Ουκρανία και η Συρία.»

Ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν περπατάει ανάμεσα σε στρατιώτες που φορούν παραδοσιακές στολές από τις «16 Μεγάλες Τουρκικές Αυτοκρατορίες», από τους Σιονγκκνού μέχρι τους Οθωμανούς, στο προεδρικό μέγαρο στην Άγκυρα, στις 12 Ιανουαρίου 2015. ADEM ALTAN/AFP/Getty Images © ADEM ALTAN/AFP/Getty Images

Κάνοντας την Τουρκία Ξανά Μεγάλη

Η στρατηγική επιστροφή της Τουρκίας ως παγκόσμια δύναμη με επίκεντρο τον Ερντογάν

Για πάνω από έξι αιώνες, η τουρκική επιρροή κυριάρχησε στη Μέση Ανατολή μέσω της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Το πολυεθνικό αυτό κράτος, με έδρα την πρώην βυζαντινή πρωτεύουσα Κωνσταντινούπολη — που μετονομάστηκε σε Ιστανμπούλ από τον Ατατούρκ — κατήργησε τα τελευταία ίχνη της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και αναδείχθηκε σε παγκόσμια δύναμη. Μετά από μια μακρά περίοδο παρακμής, έχασε τον έλεγχο των Βαλκανίων, της Βόρειας Αφρικής και τελικά του αραβικού κόσμου με την ήττα της στις τάξεις της Αντάντ στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Σήμερα, όμως, και καθ' όλη τη διάρκεια του 21ου αιώνα, ο διάδοχος εκείνου του κράτους φαίνεται να **επιστρέφει δυναμικά**, με πολλούς — τόσο υποστηρικτές όσο και επικριτές του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν — να χαρακτηρίζουν την πολιτική του ως «**νεοοθωμανισμό**». Αν και ο ίδιος και το επιτελείο του απορρίπτουν τον όρο, ο Ερντογάν έχει επανειλημμένα αναφερθεί στους Τούρκους ως «**απογόνους των Οθωμανών**» για να ενισχύσει το αφήγημα στήριξης προς το κυβερνών Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (AKP).

Ο **James Jeffrey**, πρώην πρέσβης των ΗΠΑ στην Τουρκία και ειδικός απεσταλμένος του Τραμπ στον συνασπισμό κατά του Ισλαμικού Κράτους (ISIS), εντοπίζει **τρεις βασικούς λόγους** για τους οποίους, όπως λέει, η Τουρκία έχει **δραματικά αυξήσει τη γεωστρατηγική της ισχύ τα τελευταία 25 χρόνια** — δηλαδή περίπου όσο διαρκεί η κυριαρχία του Ερντογάν.

«Από το 2000 και μετά, η εποχή της ‘μονοπολικής’ παγκόσμιας κυριαρχίας των ΗΠΑ (με στήριξη από την Ε.Ε.) άρχισε να υποχωρεί, καθώς Ευρώπη και Αμερική (κυρίως η Ευρώπη) έχασαν μερίδιο στο παγκόσμιο ΑΕΠ», εξηγεί ο Jeffrey, που σήμερα ηγείται του Middle East Program στο Wilson Center. «Παράλληλα, αναδύθηκαν αντικαθεστωτικά κράτη: Ρωσία, Κίνα, Ιράν (τουλάχιστον έως πριν 18 μήνες). Αυτό δημιούργησε χώρο για χώρες μεσαίου μεγέθους, γεωγραφικά κρίσιμες, όπως η Τουρκία.»

Ο ίδιος σημειώνει ότι **την ίδια περίοδο η Τουρκία αναπτύχθηκε σε σχέση με τις περισσότερες χώρες, τόσο σχετικά όσο και σε απόλυτους όρους:**

- **Πολιτική σταθερότητα** (μονοκομματική εξουσία)
- **Οικονομική άνοδος** (ισχυρές εξαγωγές, υπηρεσίες, βιομηχανία, ένταξη στους G20)
- **Στρατιωτική ισχύς και επιχειρησιακή αυτοπεποίθηση**, άμεση ή έμμεση (π.χ. drones Bayraktar, κλείσιμο των Στενών προς τη Ρωσία, επιχειρήσεις στη Συρία, το Ιράκ, τη Σομαλία, τον Καύκασο).
«Ο Ερντογάν διεκδίκησε θέση σε κάθε τραπέζι», σχολιάζει ο Jeffrey, «και προσπάθησε να επιλύσει μακροχρόνιες συγκρούσεις, ενώ ταυτόχρονα διαχειρίστηκε ευέλικτα τις εσωτερικές του αδυναμίες» — είτε αυτές αφορούσαν τη **συγκέντρωση εξουσίας**, την **οικονομική κρίση**, είτε την **ανταρσία του PKK**.

Ο Jeffrey σημειώνει ότι η Τουρκία, λόγω θέσης, ισχύος και σταθερότητας — καθώς και των καλών προσωπικών σχέσεων Τραμπ–Ερντογάν — **είναι φυσικός εταίρος των ΗΠΑ**, σύμφωνα με τη λογική «**by, with, through**» που διέπει την αμερικανική πολιτική την τελευταία δεκαετία.

Αυτό ισχύει «**παρά κάποια προφανή μειονεκτήματα**», προσθέτει: μεταξύ αυτών, η **ανησυχία για τη δέσμευση του Ερντογάν στη δημοκρατία** από πλευράς Κογκρέσου και ομάδων επιρροής στις ΗΠΑ, μεταξύ των οποίων ελληνικές, αρμενικές και ισραηλινές κοινότητες. Το «**διπλό παιχνίδι**» της Άγκυρας με τη Μόσχα είναι επίσης μια πιθανή εστία τριβής.

Ο Τραμπ **αναφέρθηκε σκωπτικά σε αυτές τις ανησυχίες τον Απρίλιο**, λέγοντας ότι «τα ΜΜΕ θα εξοργιστούν» με την **δήλωσή του περί αμοιβαίας συμπάθειας με τον Ερντογάν**.

Παρ’ όλα αυτά, ο Jeffrey βλέπει **σύγκλιση συμφερόντων** μεταξύ των δύο ηγετών:

- **Συναλλακτική και όχι ηθικιστική προσέγγιση της πολιτικής**
- **Συγκλίνουσες θέσεις για Ιράν και Ρωσία**

- **Αντιπαράβολή προς την πιο φιλελεύθερη ευρωπαϊκή πολιτική κουλτούρα**

Ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν χειραψία με τον Τούρκο πρόεδρο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν σε σύνοδο κορυφής της ομάδας BRICS, στην οποία η Άγκυρα έχει εκφράσει ενδιαφέρον να ενταχθεί, στο Καζάν της Ρωσίας, στις 23 Οκτωβρίου 2024. Alexander Zemlianichenko/AP © Alexander Zemlianichenko/AP

Ο Τουρκικός Αιώνας

Η άνοδος της Άγκυρας στην παγκόσμια σκηνή και η στρατηγική σύγκλιση με την Ουάσινγκτον του Τραμπ

Η επιδείνωση των σχέσεων της Ουάσινγκτον με ευρωπαϊκούς συμμάχους του NATO από την επιστροφή του Ντόναλντ Τραμπ στην εξουσία τον Ιανουάριο, συμβαδίζει με μια ευρύτερη μάχη για την παγκόσμια ηγεμονία — μια αναμέτρηση που παρουσιάζεται συνήθως ως **η σύγκρουση ΗΠΑ–Κίνας** ή, πιο γενικά, **Ανατολής–Δύσης**.

Στο επίκεντρο — **κυριολεκτικά και μεταφορικά** — βρίσκεται η Τουρκία. Όπως είχε επισημάνει ο ίδιος ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν σε συνέντευξή του στο *Newsweek* τον περασμένο Ιούλιο, η τουρκική ηγεσία έχει **επενδύσει στον ρόλο της στο NATO** και παράλληλα επιδιώκει **στενότερη συνεργασία με την Ευρώπη**, ενώ **εμβαθύνει τις σχέσεις της με μπλοκ όπως οι BRICS και ο Οργανισμός Συνεργασίας της Σαγκάης** (υπό την ηγεσία Κίνας και Ρωσίας).

Τον Οκτώβριο του 2022, στην 99η επέτειο της Τουρκικής Δημοκρατίας, ο Ερντογάν παρουσίασε το όραμα του για τον «**Αιώνα της Τουρκίας**» (*Century of Türkiye*), σηματοδοτώντας **μια φάση στρατηγικής αυτοπεποίθησης και διεκδικήσεων**.

Ο **Rich Outzen**, απόστρατος συνταγματάρχης του αμερικανικού στρατού, πρώην σύμβουλος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ και συνεργάτης του ειδικού εκπροσώπου για τη Συρία στην πρώτη διακυβέρνηση Τραμπ, χαρακτήρισε

την άνοδο της Τουρκίας **«μία από τις σημαντικότερες στρατηγικές εξελίξεις του 21ου αιώνα».**

«Η ωρίμανση της μακροχρόνιας οικονομικής φιλελευθεροποίησης και διεθνοποίησης της χώρας, οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις, η ενίσχυση της αμυντικής βιομηχανίας και των υπηρεσιών πληροφοριών, καθώς και μια πιο εξωστρεφής εξωτερική πολιτική, είναι όλοι καθοριστικοί παράγοντες», δήλωσε στο *Newsweek*.

«Η αδιάλειπτη διακυβέρνηση από το κόμμα του Ερντογάν, το AKP — ανεξαρτήτως των συνεπειών της στο εσωτερικό — προσφέρει **πλεονεκτήματα στην άσκηση ισχύος και διεθνούς επιρροής.**»

Ο Outzen σημείωσε ότι η μεταβολή της παγκόσμιας τάξης **ευνόησε χώρες μεσαίου μεγέθους**, και η Άγκυρα **«χειρίστηκε καλά τα χαρτιά της».**

Ταυτόχρονα, **η αλλαγή στρατηγικής στις ΗΠΑ υπό τον Τραμπ**, που εκφράζει **κόπωση της κοινής γνώμης από τις παρατεταμένες επεμβάσεις στο εξωτερικό**, τον οδηγεί στην αναζήτηση **«ικανών εταίρων»** για την επίτευξη ειρηνευτικών λύσεων.

Ωστόσο, όπως επισήμανε ο Outzen, **η αστάθεια του παγκόσμιου συστήματος και η ανορθόδοξη προσέγγιση του Τραμπ στην προεδρία** ενέχουν και κινδύνους — κυρίως την **ανάγκη συνεχούς και υπομονετικής διαχείρισης συμμαχιών**, την οποία ίσως οι γραφειοκρατίες σε ΗΠΑ και Τουρκία **δεν είναι έτοιμες να αναλάβουν με επάρκεια.**

Παρ' όλα αυτά, **οι δύο ηγέτες φαίνεται να βρίσκουν κοινό έδαφος**, που τους επιτρέπει να **συντηρούν μια σταθερή στρατηγική σύμπλευση.**

«Μπορεί να διαφέρουν σε προσωπικό ύφος, αλλά έχουν **συμπληρωματικές προσεγγίσεις στην εξωτερική πολιτική**», σημείωσε ο Outzen.
«Και οι δύο σέβονται τη δύναμη, εκτιμούν τις μεγάλες συμφωνίες (πολιτικές ή εμπορικές) και προτιμούν **εξατομικευμένες, προσωποκεντρικές σχέσεις από θεσμοθετημένες δομές.**»

«Έχουν αξιοπιστία γιατί **ενεργούν και τηρούν τις δεσμεύσεις τους** — και ίσως για αυτόν ακριβώς τον λόγο, **υπερβαίνουν τα στερεότυπα της πολιτικής κουλτούρας των χωρών τους.**»

Ο Τραμπ φαίνεται πλέον να **επιφυλάσσει σημαντικό ρόλο για τον Ερντογάν** στο αφήγημα της **«Χρυσής Εποχής της Αμερικής»** που οραματίζεται.

«Οι ΗΠΑ ούτε έχουν τη διάθεση ούτε, ενδεχομένως, τους πόρους να διαχειρίζονται μόνες τους τον κόσμο», εξηγεί ο Outzen.

«Χρειάζονται ικανούς εταίρους με στρατιωτικές, οικονομικές και διπλωματικές δυνατότητες και ευθυγράμμιση — έστω και μερική — σε κάθε περιφέρεια.»

«Ο κατάλογος των συγκρούσεων και περιφερειακών προκλήσεων όπου **συμπίπτουν τα συμφέροντα Ουάσινγκτον και Άγκυρας είναι μακρύς**. Τα οφέλη από μια τέτοια συνεργασία είναι ξεκάθαρα.»

Newsweek